

## SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2013 vp

### Hallituksen vuosikertomus 2012

### *Perustuslakivaliokunnalle*

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt hallituksen vuosikertomuksen vuodelta 2012 (K 13/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan ja ulkoasiainvaliokuntaan ja samalla määrännyt, että pysyvien

erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa on ollut kuultavana  
- neuvotteleva virkamies Sari Kauppinen, sosiaali- ja terveysministeriö.

#### VALIOKUNNAN KANNANOTOT

##### *Perustelut*

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt hallituksen vuosikertomuksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyjen eduskunnan lausumien osalta. Kaikki lausumat, yhteensä 22, kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Valiokunta esittää hallituksen selvitysten johdosta seuraavat huomautukset.

##### *Poistettavat lausumat*

Valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettut toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat ovat muutoin käyneet tarpeettomiksi ja ne voidaan poistaa:

- *Työttömyysturvalaki*, HE 115/2002 vp
- *Työeläkeuudistus*, HE 242/2002 vp, lausuma 2
- *Työttömyysturvajärjestelmän ja uuden työeläkejärjestelmän yhteensovittaminen*, HE 223/2004 vp

— *Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus*, HE 3/2005 vp, lausuma 1

— *Palveluseteli*, HE 20/2009 vp, lausuma 1. Sosiaali- ja terveysministeriö on vuoden 2012 lopussa antanut valiokunnalle eduskunnan edellyttämän selvityksen palveluseteliä koskevan lainsäädännön vaikutuksista, joten lausuma 1 on toteutunut. Koska lainsäädännön vaikutusten arviointi kohdistui varsin lyhyeen ajanjaksoon, jolloin kunnat eivät vielä olleet merkittävässä laajuudessa ottaneet käyttöön palveluseteliä, ei lainsäädännön vaikutuksista juurikaan ollut tehtävissä johtopäätöksiä. Tästä syystä valiokunta pitää tärkeänä, että palvelusetelin käytöstä ja kohdentumisesta edelleen kerätään tietoa ja arvioidaan sen vaikutuksia kunnalliseen palvelutoimintaan.

##### *Säilytettävät lausumat*

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt muut kuin edellä mainitut lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää

hallituksen kertomuksessa. Hallitus on kertomuksessaan esittänyt myös seuraavien lausumien osalta, etteivät ne enää anna aihetta toimenpiteisiin. Valiokunta ei yhdy hallituksen näkemykseen vaan lausuu niiden osalta seuraavaa:

— *Perusturvan parantaminen*, HE 155/2001 vp

Eduskunta edellytti hallituksen selvittävän, kuinka toimeentulotukea saavien asemaa parannetaan. Hallitus on vastauksessaan viitannut moniin toimeentulotuen saajien asemaa parantaneisiin uudistuksiin, joista viimeisin on vuoden 2013 alusta toteutettu työttömyysturvan aktiivijajan korotusosan muuttaminen etuoikeutetuksi tuloksi henkilön ja perheen toimeentulotuessa.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan sisältyy useita toimeentulotukeen liittyviä lausumia ja tavoitteita. Hallitusohjelman mukaan hallitus toimii voimakkaasti köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien taloudellista toimeentuloa parannetaan. Lisäksi hallitusohjelman mukaan vähennetään edelleen toimeentuloturvaetuuksien hakemiseen ja maksatukseen liittyvää byrokratiaa. Samoin varmistetaan työttömyysturvan ja toimeentulotuen käsittelytakuun toimivuus.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vastikään asetettu työryhmä, jonka tehtävänä on tehdä ehdotukset toimeentulotukeen liittyvien pääministeri Kataisen hallituksen hallitusohjelman tavoitteiden ja lausumien toteuttamiseksi ja kunnan toimeentulotukityön uudistamiseksi sekä esittää linjauksia toimeentulotuen edelleen kehittämiseksi vastaamaan nykyistä paremmin uusiin haasteisiin viimesijaisen toimeentulon turvaamiseksi. Työryhmän tulee tehdä ehdotukset sosiaali- ja terveysministeriölle 30.10.2014 mennessä. Valiokunta katsoo, että lausuman poistamista voidaan arvioida vasta työryhmän työn päätyttyä.

— *Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus*, HE 3/2005 vp, lausuma 2

Eduskunta edellytti menettelytapaohjeiden laatimista 65 vuotta täyttäneiden vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen joustavan jatkumisen turvaamiseksi. Lisäksi eduskunta edellytti harkinnanvaraista kuntoutusta ja vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta koskevien

päätösten asianmukaisuuden ja tasapuolisuuden seuranta- ja arviointia. Hallitus on katsonut, etteivät lausumat enää anna aihetta toimenpiteisiin. Lausumassa edellytetyt ohjeet on laadittu, minkä vuoksi valiokunta katsoo, että lausuma 1 voidaan poistaa. Sen sijaan lainsäädännön toteutumista ja ohjeiden toimivuutta sekä päätösten asianmukaisuutta on valiokunnan näkemyksen mukaan edelleen syytä seurata lausumassa 2 edellytetyllä tavalla.

— *Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toteutuminen*, HE 234/2006 vp

Eduskunta edellytti, että hallitus seuraa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon toteutumista hyväksytyssä uudistuksessa tarkoitetulla tavalla erityisesti ammatillisessa koulutuksessa olevien osalta ja arvioi mahdollisesti tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi, joka on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1.8.2014. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut opiskeluterveydenhuollon kehittämistyöryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotuksia erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon kehittämiseksi. Työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2013, minkä vuoksi valiokunta katsoo, että lausuman toteutumista on edelleen syytä seurata.

— *Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan työn tehostaminen ja muutoksenhakijoiden oikeusturvan parantaminen*, HE 58/2008 vp

Valiokunta pitää erittäin merkittävänä, että sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan käsitteilyaikoja on henkilöstön lisäyksillä sekä määrätietoisilla kehittämistoimilla saatu lyhenemään. Vuoden 2009 tammikuussa keskimääräinen käsittelyaika oli 18,4 kuukautta ja vuoden 2012 lopulla keskimäärin 9 kuukautta. Kuluva vuoden lopulla keskimääräisen käsittelyajan arvioidaan olevan 6 kuukautta. Pidemmän aikavälin tavoite on, että keskimääräinen käsittelyaika lyhenee alle 6 kuukauteen. Valiokunta katsoo, että käsittelyaikojen kehitystä on tarpeen seurata vielä vuodelta 2013 annettavassa vuosikertomuksessa.

***Lausunto***

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

*että perustuslakivaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                             |                       |
|------|-----------------------------|-----------------------|
| pj.  | Juha Rehula /kesk           | Hanna Mäntylä /ps     |
| jäs. | Outi Alanko-Kahiluoto /vihr | Annika Saarikko /kesk |
|      | Laila Koskela /ps           | Hanna Tainio /sd      |
|      | Merja Kuusisto /sd          | Lenita Toivakka /kok  |
|      | Sanna Lauslahti /kok        | Anu Urpalainen /kok   |
|      | Merja Mäkisalo-Ropponen /sd | Anu Vehviläinen /kesk |
|      | Lasse Männistö /kok         | Erkki Virtanen /vas.  |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.